

# Koroistenniemen lähivesien suursimpukkalajisto

Rami Laaksonen 2021

Suomen sisävesissä elää seitsemän suursimpukkalajia: raakku eli jokihelmisimpukka (*Margaritifera margaritifera*), vuollejokisimpukka (*Unio crassus*), soukkojokisimpukka (*Unio pictorum*), sysijokisimpukka (*Unio tumidus*), pikkujärvisimpukka (*Anodonta anatina*), isojärvisimpukka (*Anodonta cygnea*) ja litteäjärvisimpukka (*Pseudanodonta complanata*). Vain virtaavissa vesissä elävät jokihelmisimpukka ja vuollejokisimpukka ovat rauhoitettuja lajeja. Jokihelmisimpukka on lähes kadonnut Etelä-Suomen joista, mutta vuollejokisimpukkaa on Aurajoessa – Vähäjoesta lajia ei ole toistaiseksi löydetty.

Simpukat elävät vesistöjen pohjalla ravintonsa vedestä suodattaen. Samalla ne puhdistavat vettä. Simpukka käyttää vain osan suodattamastaan ravinnosta ja sen jätöksiä voivat käyttää ravintona muun muassa hyönteisten toukat. Ekologialtaan toimivassa vesistössä suursimpukat ovat tavallisesti biomassaltaan suurin pohjaeläinryhmä.

Suursimpukat ovat pitkäikäisiä eläimiä, ja esimerkiksi vuollejokisimpukka voi elää kymmeniä vuosia – jokihelmisimpukka pitkälti yli 200 vuotta. Simpukoiden ikä voidaan laskea kuoren kasvurenkaista. Talvella kasvun pysähtyessä kuoreen syntyy ohut ja tumma rengas. Simpukat kasvavat koko elinikänsä, mutta vanhemmiten kasvunopeus hidastuu.

Suursimpukoiden lisääntymisessä on loisiva vaihe. Emosimpukan veteen päästämien klokidio-toukkien kehittyminen pieniksi simpukan aluksi tapahtuu kalojen kiduksilla (järvisimpukoilla myös kalojen evissä tai iholla). Kalasta pudottuaan pienet simpukat kaivautuvat ensimmäisiksi elinvuosikseen pohja-ainekseen. Loisivaiheen aikana simpukat leviävät kalojen liikkumisen seurauksena. Simpukat pystyvät myös liikkumaan omin avuin kuoren puoliskojen välistä työntyvällä jalallaan.

Aurajoesta ja Vähäjoesta tavattuja suursimpukkalajeja:

## vuollejokisimpukka

tjockskaliga målarmussla  
thickshelled river mussel



Soikean pyöreä vuollejokisimpukka on luonnonsuojelulajilla ja kansainvälisesti EU:n luontodirektiivillä rauhoitettu laji. Sen kuorella on usein vihreitä säteittäisiä alueita. Vanhemmilla simpukoilla kuori yleensä tummuu ja vihreä väri kuorella ei enää erotu. Jää tavallisesti alle 10 cm pituiseksi, mutta Suomesta on tavattu ainakin 11 cm pitkä yksilö.

Laji on Suomessa tavattavista *Unio*-suvun simpukoista paksukuorisin. Vuollejokisimpukka elää vain virtaavissa vesissä. Aurajoesta vuollejokisimpukoita kerättiin vuonna 2020 sukeltaen Turun kehätien Kauselan siltojen kunnostusten edeltä ja siirrettiin ylävirtaan uuteen elinympäristöön. Vuollejokisimpukoita on Aurajoen sivuhaaroista ainakin Savijoessa. Vuollejokisimpukan pääasiainen levinneisyysalue Suomessa on Kotka–Kaskinen–linjan eteläpuolella.

# Koroistenniemen lähivesien suursimpukkalajisto

## soukkojokisimpukka

ähta målarmussla  
painter's mussel



Kellertäväkuorinen soukkojokisimpukka on muita maamme suursimpukkalajeja pitkänomaisempi. Soukkojokisimpukka on Etelä- ja Keski-Suomen suursimpukkalajistoa. Lajia esiintyy sekä virtaavissa että seisovissa vesissä. Muun muassa Halisten patoaltaan yläosassa lajia on runsaasti. Jää tavallisesti alle 10 cm pituiseksi, mutta suurimmat yksilöt voivat olla pidempiäkin.

## sysijokisimpukka

spetsig målarmussla  
swollen river mussel



Sysijokisimpukan kuoren muoto on takapäästään (simpukan hengitysaukkojen puoli, kuvassa oikealla puolella) hieman vuollejokisimpukkaa terävämpi. Sysijokisimpukan kellanruskeassa kuoressa on usein pieniä mustia pisteitä. Tavallisesti vanhempien yksilöiden kuori on tummempi. Sysijokisimpukka elää sekä virtaavissa että seisovissa vesissä. Sysijokisimpukka jää tavallisesti pituudeltaan alle 10 cm, mutta voi kasvaa sen ylikin. Tavataan pääasiassa maamme etelä- ja keskiosissa.

## pikkujärvisimpukka

allmän dammussla  
duck mussel



Pikkujärvisimpukka on yleisin makeanveden suursimpukkalajimme. Sen levinneisyys kattaa koko Suomen pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta. Pikkujärvisimpukka elää sekä virtaavissa että seisovissa vesissä. Pikkujärvisimpukka on vaikeasti erotettava nuoresta isojärvisimpukasta. Myös isojärvisimpukkaa voi olla Aurajoen ja Vähäjoen hitaasti virtaavilla alueilla ja patoaltaissa. Pikkujärvisimpukan suurimmat yksilöt kasvavat pituudeltaan yli 10 cm pituiseksi (isojärvisimpukka jopa 20 cm pituiseksi). Järvisimpukoiden kuori on jokisimpukoita ohuempi ja hauraampi.

## litteäjärvisimpukka

flat dammussla  
compressed river mussel



Litteäjärvisimpukan kuori on muodoltaan pikkujärvisimpukkaa soikeampi. Nimensä mukaisesti se on muita lajeja litteämpi. Litteäjärvisimpukkaa elää sekä virtaavissa että seisovissa vesissä. Litteäjärvisimpukkaa tavataan koko maassa pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta. Kasvaa tavallisesti noin 8 cm pituiseksi.

*Kuvat: Rami Laaksonen*